

POSTANOWIENIE

13 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Prezes SN Michał Laskowski

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 13 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
sprawy z wniosku A. S.

o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marcina Łochowskiego
wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie I CSK 6747/22

**wyłącza sędziego Sądu Najwyższego Marcina Łochowskiego
od rozpoznania sprawy z wniosku Miejskiego Ośrodka [...] w K.
przy uczestnictwie A. S., sygn. akt I CSK 6747/22.**

J. Iwulski

W. Kozielowicz
zdanie odrębne

M. Laskowski

M. Romańska

K. Klugiewicz

UZASADNIENIE

Pełnomocniczka z urzędu uczestniczki A. S. w sprawie z wniosku Miejskiego Ośrodka [...] w K. o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego bez zgody uczestniczki, sygn. akt: I CSK 6747/22, złożyła wniosek o przeprowadzenie testu bezstronności i niezawisłości SSN Marcina Łochowskiego i jednocześnie o wyłączenie z orzekania sędziego w oparciu o art. 49 Kodeksu postępowania cywilnego. Zdaniem

wnioskującej, skarga kasacyjna uczestniczki oparta jest na braku zasadności zastosowania art. 29 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 2123 ze zm.), co stanowi ingerencję w konstytucyjne prawo wolności i nietykalności człowieka, gdyż zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym każdego człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do państwa. Skoro każdy obywatel ma swobodny wybór co do potrzeby podjęcia leczenia oraz jego czasu, miejsca i rodzaju, to orzeczenie wydane w takiej sprawie "nie powinno być obarczone w jakimkolwiek momencie kwestiami bezstronności czy niezawisłości". W ocenie wnioskującej, już samo powołanie SSN Marcina Łochowskiego stwarza takie zagrożenie, gdyż został on nominowany do orzekania w Sądzie Najwyższym na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa (dalej KRS) nr [...] z dnia 28 sierpnia 2018 r. i przyjął nominację Prezydenta RP zgodnie z postanowieniem z dnia 10 października 2018 r. nr 1130.48.2018. Dodatkowo wypowiedzi sędziego umieszczone na T. i odsyłanie do innych linków oraz prezentacji potwierdzają jednoznacznie, że istnieją duże obawy co do jego bezstronności i niezależności, która jest wymagana w niniejszej sprawie. Brak przeprowadzenia testu bezstronności i niezależności wobec sędziego Marcina Łochowskiego może doprowadzić do spowodowania trudnych do odwrócenia skutków w postaci ograniczenia wolności uczestniczki i niemożności ich przywrócenia do stanu pierwotnego w przypadku nieuwzględnienia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy ustalił, co następuje:

Sędzia Marcin Łochowski został przedstawiony Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych uchwałą nr [...] z dnia 28 sierpnia 2018 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na dwadzieścia stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, (Monitor Polski z 2018 r. poz. 633).

Postanowieniem z dnia 27 września 2018 r., II GW 28/18 (LEX nr 2565926) Naczelny Sąd Administracyjny (dalej NSA) wstrzymał wykonanie uchwały KRS z dnia 28 sierpnia 2018 r. nr 331/18 a wyrokiem z dnia 21 września 2021 r., II GOK

8/18 (LEX nr 3241714) uchylił tę uchwałę (nr 331/18) w punkcie 2. w stosunku do (...). W uzasadnieniu tego wyroku NSA między innymi stwierdził, że wniesienie odwołania od tej uchwały - podobnie, jak i przez niektórych innych jej adresatów - nie stanowiło przeszkody do świadomego przekazania jej przez KRS Kancelarii Prezydenta RP, a więc mimo wszczęcia i niezakończenia procesu jej sądowej kontroli, a także udzielenia ochrony tymczasowej w postaci wstrzymania jej wykonania, a więc w sytuacji, gdy o jej prawnym bycie, zawieszonym w związku z wniesieniem odwołania, nie rozstrzygnął jeszcze właściwy i uprawniony do tego sąd. NSA wywiódł dalej, że w związku z tym uzasadniony jest wniosek, iż wskazane działanie - stanowiąc stałą praktykę KRS w odniesieniu do uchwał podejmowanych w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego - miało charakter intencjonalny i wprost zmierzało do uniemożliwienia przeprowadzenia przez NSA kontroli zgodności z prawem wymienionych uchwał w koniecznym do tego zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

I. Sędzia Marcin Łochowski został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS ukształtowanej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). W uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2000 nr 2, poz. 1 i OSNC 2020 nr 4, poz. 34) przesądzono, że udział takiej osoby w składzie Sądu Najwyższego prowadzi w każdym przypadku do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. lub sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. Uchwała z chwilą jej podjęcia uzyskała moc zasady prawnej (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.; dalej ustawa o SN), co powoduje, że każdy skład orzekający Sądu Najwyższego jest nią związany (tak w szczególności postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22, LEX nr 3498591). Nie ma przy tym podstaw do uznania, że skutki tej uchwały zostały zniesione wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20

(OTK-A 2020 poz. 61), co wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 (OSNP 2022 nr 10, poz. 95; OSP 2023 nr 3, poz. 24, z glosą G. Kamieńskiego), postanowieniach z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021 nr 10, poz. 41), z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21 (LEX nr 3230203) i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22 (LEX nr 3371942) oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postanowieniu z dnia 14 października 2021 r., II AKa 154/21 (LEX nr 3251903). Nietrafny jest więc pogląd (por. uzasadnienie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2022 r., V KB 10/22, LEX nr 3431721) o związaniu Sądu Najwyższego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, U 2/20, jest poddany jednoznacznej krytyce w literaturze; zob.: A. Zieliński: Niezawisły, bezstronny, właściwy...; S. Trociuk: Powołanie (odmowa powołania) sędziego przez Prezydenta RP a Konstytucja oraz S. Biernat: Trybunał Konstytucyjny wypowiada posłuszeństwo prawu Unii Europejskiej [wszystkie w:] Wokół kryzysu praworządności, demokracji i praw człowieka. Księga jubileuszowa Profesora Mirosława Wyrzykowskiego, pod red. A. Bodnara i A. Płoszki, Warszawa 2020; M. Wróblewski: Rozdział XV. § 96 Prawa podstawowe określone w KPP [w:] System Prawa Unii Europejskiej, Tom 1, Podstawy i źródła prawa Unii Europejskiej, pod red. Stanisława Biernata, wyd. 1, Warszawa 2020, s. 825; P. Polak: Związanie sądu wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego wydanym w nieprawidłowo umocowanym składzie (refleksje na tle wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2018 r.), Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2020 nr 3, s. 63; M. Wróblewski: Polski system odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów w świetle standardów prawa Unii Europejskiej, Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2020 nr 4, s. 184; A. Kappes, J. Skrzydło: Czy wyroki neo-sędziów są ważne? - rozważania na tle uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23.01.2020 r. (BSA I-4110-1/20), Palestra 2020 nr 5, s. 120; M. Safjan: Prawo do skutecznej ochrony sądowej - refleksje dotyczące wyroku TSUE z 19.11.2019 r. w sprawach połączonych, Palestra 2020 nr 5, s. 5; A. Grabowski, B. Naleziński: Konstytucyjne prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu w państwie pozornie praworządnym, PiP 2020 nr 10, s. 25; P. Tuleja: Ustrojowe znaczenie uchwały SN z 23.01.2020 r.,

PiP 2020 nr 10, s. 48; M. Ziółkowski: Konstytucyjna kompetencja sądu do ochrony własnej niezależności (uwagi na marginesie uchwały SN z 23.01.2020 r.), PiP 2020 nr 10, s. 71; W. Hermeliński i B. Nita-Światłowska: Glosa do wyroku Wielkiej Izby ETPC z dnia 1 grudnia 2020 r., Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 5, s. 38; A. Wyrozumska: Wyrok FTK z 5.05.2020 r. w świetle podobnych orzeczeń sądów innych państw członkowskich Unii Europejskiej, PiP 2020 nr 9, s. 47; R. Zawłocki: Rozdział 11. Problematyka odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego z tytułu orzekania w przedmiocie wyłączenia sędziego powołanego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa [w:] Bezstronność sędziego w sprawach karnych w świetle zarzutu wadliwości jego powołania, pod red. P. Wilińskiego i R. Zawłockiego, Poznań 2021; L. Garlicki: Trybunał Strasburski a kryzys polskiego sądownictwa. Uwagi na tle wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 19.12.2020 r., Ástráðsson przeciwko Islandii, Przegląd Sądowy 2021 nr 4, s. 5; M. Radajewski: Glosa do postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 lutego 2020 r., PiP 2021 nr 9, s. 149; A. Kustra-Rogatka: Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2021 r., Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 11, s. 4; D. Minich: Konstytucjonalizm *versus* populizm. Rywalizacja idei w polskiej praktyce politycznej, Przegląd Prawa Publicznego 2021 nr 11, s. 52; K. Stefański: Konsekwencje ukarania sędziego przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, PiP 2021 nr 12, s. 3; W. Wróbel: Skutki rozstrzygnięcia w sprawie w perspektywie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 26; A. Wyrozumska: Wyroki Trybunału Konstytucyjnego w świetle prawa międzynarodowego, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 38; M. Romańska: Za co płacimy wszyscy, czyli rzecz o "reformach" wymiaru sprawiedliwości, Gazeta Prawna z dnia 23 marca 2022 r.; M. Safjan: Kilka uwag o odpowiedzialności władzy publicznej z tytułu naruszenia prawa europejskiego [w:] *Ius civile vigilantibus scriptum est*. Księga jubileuszowa Profesora Adama Olejniczaka, pod red. J. Haberko, J. Grykiela i K. Mularskiego, wyd. 1, Warszawa 2022; M. Safjan: O wykładni prawa i autonomii pojęć uwag kilka [w:] *Ius et Ratio*. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Elżbiecie Skowrońskiej-Bocian, Warszawa 2022; M. Radajewski: Status prawny asesorów sądowych w Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2022, Rozdział IV. § 5. Gwarancje

niezawisłości asesorskiej; T. Pietrzykowski: Polski kryzys konstytucyjny oczami pozytywisty prawniczego, PiP 2022 nr 3, s. 3; J. Gudowski: *Iudex impurus*. Wyłączenie z mocy samej ustawy sędziego objętego zarzutem wadliwego powołania lub przejścia na wyższe stanowisko sędziowskie, Przegląd Sądowy 2022 nr 5, s. 7; D. Minich: Konstytucjonalizm - autorytaryzm. Tak daleko, a tak blisko, Przegląd Prawa Publicznego 2022 nr 9, s. 23; K. Lipiński: Ustawowy test niezawisłości i bezstronności sędziego w sprawach karnych, Palestra 2022 nr 10, s. 8.

Wiążącego charakteru nie mają także wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 14 lipca 2021 r., P 7/20 (OTK-A 2021, poz. 49); z dnia 7 października 2021 r., K 3/21 (OTK-A 2022, poz. 65; Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 11, s. 4, z krytyczną glosą A. Kustry-Rogatki); z dnia 24 listopada 2021 r., K 6/21 (OTK-A 2022, poz. 9; Europejski Przegląd Sądowy 2022 nr 8, s. 4, z glosą I.C. Kamińskiego) oraz z dnia 10 marca 2022 r., K 7/21 (OTK-A 2022, poz. 24). Wyroki te należy kwalifikować jako orzeczenia nieistniejące, a w każdym razie jako orzeczenia negatywne, pozornie zakresowe, w rzeczywistości orzeczenia interpretacyjne (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2017 r., III PZ 11/17, OSNP 2018 nr 7, poz. 93 oraz przywołana w nim literatura: M. Safjan: Skutki prawne orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, PiP 2003 nr 3, s. 3; E. Łętowska, K. Gonera: Wieloaspektowość następstw stwierdzenia niekonstytucyjności, PiP 2008 nr 5, s. 20; J. Dominowska: Klasyfikacja orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, Przegląd Sądowy 2008 nr 5, s. 34; A. Kustra: Wyroki zakresowe Trybunału Konstytucyjnego, Przegląd Sejmowy 2011 nr 4, s. 49).

Orzeczenia te nie istnieją, a w każdym razie nie powodują utraty mocy obowiązującej przepisów, a więc nie wiążą niezawisłych sądów, w szczególności Sądu Najwyższego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2009 r., zasada prawna, III PZP 2/09, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 106 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2010 r., IV CO 37/09, OSNC 2010 nr 12, poz. 166; Przegląd Sejmowy 2011 nr 2, s. 179, z glosą P. Radzewicza; PiP 2011 nr 11, s. 127, z glosą M. Ziółkowskiego).

Wymienione orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego należy pominąć jako niezgodne z zasadą pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej. Sąd krajowy jest

bowiem zobowiązany, w celu zapewnienia pełnej skuteczności przepisów prawa Unii Europejskiej, do pominięcia w zawisłym przed nim sporze oceny krajowego sądu konstytucyjnego, który odmawia wykonania wyroku Trybunał Sprawiedliwości UE wydanego w trybie prejudycjalnym, nawet jeśli wyrok ten nie jest rezultatem wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożonego przez ten sąd w kontekście tego sporu (wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE (Wielka Izba) z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie C-430/21, postępowanie zainicjowane przez RS, EU:C:2022:99, w szczególności pkt 77; patrz również: opinia Rzecznika Generalnego TSUE Anthony'ego Michaela Collinsa przedstawiona w dniu 15 grudnia 2022 r. w sprawie C-204/21, Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, EU:C:2022:991 oraz Opinia Rzecznika Generalnego Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej Anthony'ego Michaela Collinsa przedstawiona w dniu 15 grudnia 2022 r. w sprawach połączonych C-615/20 i C-671/20, Prokuratura Okręgowa w Warszawie przeciwko YP i inni oraz M.M., EU:C:2022:986; por. też: wyroki TSUE z dnia 5 października 2010 r. w sprawie C-173/09, Georgi Iwanow Elczinow przeciwko Nacjonalna zdravnoosiguritelna kasa, EU:C:2010:581 oraz z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie C-416/10, Jozef Križan i inni przeciwko Slovenská inšpekcia životného prostredia, EU:C:2013:8; w literaturze ostatnio patrz: A. Sołtys: Relacja zasady bezpośredniego skutku i zasady pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej w świetle najnowszego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, Europejski Przegląd Sądowy 2022 nr 6, s. 4; Z. Nowicka: Kontrola konstytucyjności a prawo pierwotne Unii Europejskiej, Europejski Przegląd Sądowy 2023 nr 1, s. 4).

Nieistnienie wymienionych wyroków Trybunału Konstytucyjnego, a w każdym razie ich niewiążący charakter jest jednoznacznie stwierdzany w krytycznej ocenie przedstawianej w literaturze: S. Biernat: Czas chaosu i niepewności, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 8, s. 1; H. Izdebski: Glosa do wyroku NSA z dnia 6 maja 2021 r., Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2021 nr 6, s. 140; S. Biernat: Polska w Unii Europejskiej w świetle nowego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Konstytucyjnego, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 10, s. 1; M. Kawczyńska: Spór o kopalnię Turów, czyli stosowanie i efektywność środków tymczasowych w postępowaniach dotyczących naruszenia prawa unijnego,

Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 11, s. 24; S. Biernat: Jak różnie można postępować w razie konfliktów państw członkowskich z sądami europejskimi, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 1; M. Florczak-Wątor: (Nie)skuteczność wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7.10.2021 r., K 3/21. Ocena znaczenia orzeczenia z perspektywy prawa konstytucyjnego, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 4; N. Półtorak: Kilka uwag o skutkach wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie, K 3/21 dla stosowania prawa unijnego przez polskie sądy, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 12; J. Łacny: Pieniądze nerwem wojny? - czyli o możliwych skutkach finansowych wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 3/21 z 7.10.2021 r., Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 39; A. Wyrozumska: Gra na wyroki nieistniejące, Monitor Konstytucyjny z dnia 5 grudnia 2022 r.; M. Sokołowski: W stronę wspólnych wartości. Przyczynek do refleksji nad treścią wyroku TK z 7.10.2021 r., K 3/21, w związku z zapytaniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie zgodności art. 1, 2, 4 i 19 TUE z Konstytucją RP [w:] *Ius civile vigilantibus scriptum est*. Księga jubileuszowa Profesora Adama Olejniczaka, pod red. J. Haberko, J. Grykiela i K. Mularskiego, wyd. 1, Warszawa 2022; D. Miąsik: System Prawa Unii Europejskiej, Tom 2, Zasady i prawa podstawowe, wyd. 1, Warszawa 2022, Rozdział II. § 6. Zasada autonomii prawa unijnego; S. Biernat: W kierunku dobrego czy złego prawa? Załamanie się zasad państwa prawnego w Polsce oraz H. Suchocka: Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz jej znaczenie w porządku prawnym państw członkowskich - kilka refleksji w przededniu 30-lecia ratyfikacji konwencji przez Polskę [w:] W poszukiwaniu dobrego prawa. Księga Jubileuszowa Profesora Mirosława Steca. Tom I. Perspektywa publicznoprawna, pod red. K. Małysy-Sulińskiej, M. Spyry i A. Szumańskiego, Warszawa 2022; Z. Nowicka: Glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 6 października 2021 r., Europejski Przegląd Sądowy 2022 nr 3, s. 40; M. Szwed: Przewlekłość postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w świetle art. 6 i art. 13 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Przegląd Sądowy 2022 nr 7-8, s. 7; A. Wyrozumska: Wyrok Trybunału Konstytucyjnego (K 6/21) dotyczący orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Xero Flor, które rzekomo "nie istnieje", Europejski Przegląd

Sądowny 2023 nr 2, s. 4; M. Krzyżanowska-Mierzewska: Proceduralna reakcja Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na kryzys praworządności w Polsce, Europejski Przegląd Sądowny 2023 nr 2, s. 16.

II. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyroki z dnia 22 lipca 2021 r., Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, ECHR:2021:0722; LEX nr 3199038; z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skargi nr 49868/19 i 57511/19, ECHR:2021:1108 oraz z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 1469/20, LEX nr 3301552) przesądzono, że orzekanie przez osoby powołane do Sądu Najwyższego na podstawie wniosku KRS w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. stanowi naruszenie prawa do sądu z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 (patrz też wyrok Wielkiej Izby ETPC z dnia 15 marca 2022 r., skarga 43572/18, w sprawie Grzęda przeciwko Polsce, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2022 nr 2, s. 97, z omówieniem Agnieszki Wilk-Ilewicz oraz wyrok ETPC z dnia 16 czerwca 2022 r., skarga nr 39650/18, w sprawie Żurek przeciwko Polsce, ECHR:2022:0616).

Orzecznictwo to jest powszechnie aprobowane w literaturze, oprócz wyżej powołanych przykładów patrz również: M. Szymanowski: Rozdział 9. pkt 9.2.4.3.4. Nieważność wynikająca z wadliwości składu orzekającego (art. 379 pkt 4 k.p.c.) [w:] Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy, pod red. K.W. Barana, Warszawa 2021; M. Wrzolek-Romańczuk: Glosa do wyroku Wielkiej Izby ETPC z dnia 1 grudnia 2020 r., Gudmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii, Iustitia 2021 nr 1, s. 40; M. Skwarcow: Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów oraz postępowanie przed rzecznikiem dyscyplinarnym na podstawie Prawa o ustroju sądów powszechnych (po ostatnich zmianach ustawowych i wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 15.07.2021 r.), Przegląd Sądowny 2021 nr 11-12, s. 65; M. Romańska: Spróbuję wyjaśnić prezes Małgorzacie Manowskiej, Gazeta Prawna z dnia 30 sierpnia 2022 r.; K. Markiewicz: Wpływ regulacji "covidowych" na zasadę niezmienności (stabilności) oraz kolegialność składów sądów odwoławczych, Polski Proces Cywilny 2022 nr 1, s. 38; J. Markiewicz-Stanny, M. Skibińska: Wykonanie wyroków Parol v. Polska i Adamkowski v. Polska - uwagi

na temat naruszenia prawa dostępu do sądu przez odrzucenie apelacji od wyroku z uwagi na niezłożenie odpisów apelacji w polskim postępowaniu cywilnym, Polski Proces Cywilny 2022 nr 3, s. 522; G. Kamieński: Wyłączenie z mocy samego prawa sędziego delegowanego na podstawie art. 77 Prawa o ustroju sądów powszechnych (art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.), Przegląd Sądowy 2022 nr 10, s. 44.

Orzeczenie wydane z udziałem wadliwie powołanego sędziego na podstawie wniosku KRS w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. oznacza naruszenie prawa do sądu gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w związku z art. 6 ust. 1 Konwencji (wyrok Wielkiej Izby ETPCz z dnia 1 grudnia 2020 r., skarga nr 26374/18, Gudmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii i wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE (Wielka Izba) z dnia 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, AK przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa oraz CP i DO przeciwko Sądowi Najwyższemu, EU:C:2019:982; LEX/el. 2019, z glosą A. Grzelak; M. Wolny, M. Szuleka: Memorandum: Przewidywane skutki prawne; a w jego wykonaniu wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2019 r., III PO 7/18, OSNP 2020 nr 4, poz. 38, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2020 r., III PO 8/18, niepublikowane i III PO 9/18, OSNP 2021 nr 2, poz. 21 oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE (Wielka Izba) z dnia 6 października 2021 r. w sprawie C-487/19, postępowanie zainicjowane przez W.Ż., EU:C:2021:798; Europejski Przegląd Sądowy 2022 nr 3, s. 40-50, z glosą Z. Nowickiej oraz wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE (Wielka Izba) z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie C-824/18, A.B., C.D., E.F., G.H. i I.J. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, EU:C:2021:153, a w jego wykonaniu wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18, LEX nr 2687377; Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2021 nr 6, s. 140-154, z aprobusującą glosą H. Izdebskiego; wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 3/18, LEX nr 3170844; z dnia 21 września 2021 r., II GOK 8/18, LEX nr 3241714; z dnia 21 września 2021 r., II GOK 11/18, LEX nr 3258218; z dnia 11 października 2021 r., II GOK 20/18, LEX nr 3267075; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2021 r., III PSKP 13/21, OSNP 2022 nr 2, poz. 11; ostatnio por.

też opinie Rzecznika Generalnego TSUE Anthony'ego Michaela Collinsa przedstawione w dniu 15 grudnia 2022 r. w sprawach połączonych C-181/21 i C-269/21, G. przeciwko M.S., przy udziale: Rzecznika Praw Obywatelskich i Prokuratury Okręgowej w Katowicach oraz BC i DC przeciwko X, przy udziale: Rzecznika Praw Obywatelskich i Prokuratury Okręgowej w Krakowie, EU:C:2022:990; w sprawie C-204/21, Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, EU:C:2022:991 oraz w sprawach połączonych C-615/20 i C-671/20, Prokuratura Okręgowa w Warszawie przeciwko YP i inni oraz M.M., EU:C:2022:986; por. także postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego wstrzymujące wykonanie uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego: z dnia 25 września 2018 r., II GW 22/18, ONSAiWSA 2019 nr 3, poz. 54; z dnia 25 września 2018 r., II GW 23/18, LEX nr 2551491; z dnia 27 września 2018 r., II GW 27/18, LEX nr 2565925; z dnia 27 września 2018 r., II GW 28/18, LEX nr 2565926; z dnia 8 października 2018 r., II GW 31/18, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2018 nr 6, s. 151, z glosą Z. Kmiecika).

Judykatura ta jest w pełni aprobowana w literaturze, oprócz wyżej powołanych przykładów patrz również: P. Uziębło: Kilka uwag o "reformowaniu" Krajowej Rady Sądownictwa, *Iusticia* 2017 nr 4, s. 173; E. Łętowska: Konstytucja i poezja, *Monitor Prawniczy* 2017 nr 16, s. 878; dwie krytyczne glosy do wyroku TK z dnia 20 czerwca 2017 r., K 5/17: R. Balicki: *Iustitia* 2017 nr 2, s. 91 i M. Radajewski: *PiP* 2018 nr 3, s. 133; M. Ejchart-Dubois, S. Gregorczyk-Abram, P. Kieszkowska-Knapik, M. Wawrykiewicz: Stan praworządności w Polsce. Działania podjęte przez instytucje Unii Europejskiej i niezrealizowane rekomendacje Komisji Europejskiej, Warszawa 2018; A. Machnikowska: O niezawisłości sędziów i niezależności sądów w trudnych czasach. Wymiar sprawiedliwości w pułapce sprawności, Warszawa 2018; A. Bień-Kacała: Polski przypadek judicialization of politics. Kilka słów o roli TK po 2015 roku [w:] *Dookoła Wojtek... Księga pamiątkowa poświęcona Doktorowi Arturowi Wojciechowi Preisnerowi*, pod red. R. Balickiego i M. Jabłońskiego, Wrocław 2018, s. 57; D. Łukowiak: Charakter prawny kadencji wybranych członków Krajowej Rady Sądownictwa (uwagi na tle wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 5/17), *Przegląd Legislacyjny* 2018 nr 2, s. 63; K.

Markiewicz: Czy w Polsce są wolne sądy? Ocena z perspektywy trzech lat walki o praworządność, *Radca Prawny. Zeszyty naukowe* 2018 nr 4, s. 93; A. Kappes, J. Skrzydło: Wyrok TSUE jest taki, jaki powinien być, *Rzeczpospolita* z dnia 26 listopada 2019 r.; Ł. Bojarski: Jak przywrócić państwo prawa? *Krajowa Rada Sądownictwa*, Warszawa 2019; B. Stępień-Załucka: Sędziowski stan spoczynku. Studium konstytucyjnoprawne, Warszawa 2019; W. Wróbel: Izba Dyscyplinarna jako sąd wyjątkowy w rozumieniu art. 175 ust. 2 Konstytucji RP, *Palestra* 2019 nr 1-2, s. 17; J. Hetnarowicz-Sikora: Trudna sztuka autoprezentacji, czyli o tym, jak organ podający się za KRS walczy o ponowne otwarcie ustnego etapu postępowania przed TSUE przez pryzmat wypowiedzi członków tego organu, *Iusticia* 2019 nr 2, s. 92; W. Mojski: Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2019 r., *Studia Iuridica Lublinensia* 2019 nr 4, s. 165; M. Szwed: Glosa do wyroku ETPC z dnia 12 marca 2019 r., *Europejski Przegląd Sądowy* 2019 nr 7, s. 42; A.M. Świątkowski: Materialnoprawne rozważania na temat nieusuwalności z powodu wieku sędziów Sądu Najwyższego w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości, *Przegląd Sądowy* 2019 nr 9, s. 7; P. Filipek: Nieusuwalność sędziów i granice kompetencji państwa członkowskiego do regulowania krajowego wymiaru sprawiedliwości, *Europejski Przegląd Sądowy* 2019 nr 12, s. 4; P. Bogdanowicz, M. Taborowski: Regulacje dotyczące stanu spoczynku jako narzędzie służące odsunięciu określonej grupy sędziów od pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego - uwagi na tle wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 24.06.2019 r., *Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej*, *Europejski Przegląd Sądowy* 2019 nr 12, s. 15; P. Kardas: Kilka uwag o zasadzie niezależności adwokata oraz jej instytucjonalnych gwarancjach, *Palestra Świętokrzyska* 2019 nr 49-50, s. 2; R. Grzeszczak: Opinia prawna w przedmiocie oceny ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w świetle prawa Unii Europejskiej (druk senacki nr 30), Warszawa 2020; W. Czapliński: Opinia prawna nt. zgodności ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 30) ze zobowiązaniami międzynarodowymi Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020;

R. Piotrowski: *Ex iniuria iudex non oritur*. Uwagi o ustrojowym znaczeniu tożsamości konstytucyjnej Krajowej Rady Sądownictwa; A. Śledzińska-Simon: Wymiana kadr w demokracji populistycznej, czyli o rzeczywistych i pozornych celach ustawodawczych; K. Kowalik-Bańczyk: Kilka uwag o bezpośrednim skutku horyzontalnym przepisów Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej; P. Tuleja: Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziego za wydane orzeczenie jako instrument naruszania sędziowskiej niezawisłości; M. Pilich: Nieposłuszeństwo sędziów jako problem filozofii prawa i konstytucjonalizmu porównawczego. Refleksje nad przypadkiem Polski oraz A. Płoszka: Granice udziału sędziów sądów powszechnych w debacie publicznej. Standard strasburski a regulacja ustawowa [wszystkie w:] Wokół kryzysu praworządności, demokracji i praw człowieka. Księga jubileuszowa Profesora Mirosława Wyrzykowskiego, pod red. A. Bodnara i A. Płoszki, Warszawa 2020; S. Steinborn: Rozdział 3. Kryteria i procedura nominacji sędziów w Polsce oraz Maciej Małolepszy, Bartosz Jakimiec: Rozdział 9. Kryteria i procedura wyboru sędziów sądów powszechnych w ujęciu prawnoporównawczym [w:] Kryteria i procedura wyboru sędziów sądów powszechnych w wybranych państwach europejskich, pod red. M. Małolepszego, Warszawa 2020; S. Biernat: Wyrok Trybunału Sprawiedliwości dotyczący Izby Dyscyplinarnej SN i Krajowej Rady Sądownictwa i co z niego wynika?, Europejski Przegląd Sądowy 2020 nr 1, s. 1; D. Łukowiak: Konstytucyjne ramy kadencyjności organów władzy publicznej, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 2020 nr 1, s. 132; D. Miąsik: Instytucja pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości w praktyce Sądu Najwyższego RP, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny 2020 nr 1, s. 6; A.M. Świątkowski: Niezawisłość, bezstronność i niezależność - specyficzne, bezwzględnie obowiązujące, cechy zatrudnienia w zawodzie sędziego, Palestra 2020 nr 3, s. 58; A. Machnikowska: Odpowiedzialność władzy sądowniczej a odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2020 nr 4, s. 36; M. Mistygacz: Immunitet sędziowski w sprawach karnych na tle procesu delegitymizacji Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2020 nr 4, s. 138; M. Laskowski: Granice deliktu dyscyplinarnego sędziego, Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2020 nr 4, s. 162; P. Kardas: Odpowiedzialność dyscyplinarna rzecznika dyscyplinarnego z tytułu naruszenia

niezawisłości sędziowskiej, Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2020 nr 4, s. 94; E. Łętowska: Czego uczą odpowiedzi na pytania prejudycjalne dotyczące polskiego wymiaru sprawiedliwości, Palestra 2020 nr 5, s. 30; M. Wrzolek-Romańczuk: Status prawny osoby formalnie powołanej na urząd sędziego na skutek rekomendacji udzielonej przez Krajową Radę Sądownictwa w obecnym składzie - uwagi na tle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19.11.2019 r. oraz orzeczeń Sądu Najwyższego będących konsekwencją tego rozstrzygnięcia, Palestra 2020 nr 5, s. 74; K. Szczepanowska-Kozłowska: Prawo do skutecznego środka prawnego i bezstronnego sądu - art. 47 Karty Praw Podstawowych w relacjach horyzontalnych - kilka uwag w związku z wyrokiem TSUE w sprawach połączonych C-585/18; C-624/18; C-625/18, Palestra 2020 nr 5, s. 104; Z. Banaszczyk, J. Baszczeska: Czy konsekwencją wyroku TSUE z 19.11.2019 r. w sprawach połączonych powinna być w jakimkolwiek zakresie debata nad pierwszeństwem prawa unijnego przed prawem polskim?, Palestra 2020 nr 5, s. 142; M. Pyziak-Szafnicka: Trybunał Konstytucyjny *a rebours*, PiP 2020 nr 5, s. 25; A. Grzelak, A. Sakowicz: Wymóg niezależności sądu krajowego jako element skutecznej ochrony sądowej (uwagi na tle wyroku TS z 19.11.2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18 dla polskiego wymiaru sprawiedliwości), PiP 2020 nr 5, s. 59; trzy krytyczne glosy do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 marca 2019 r., K 12/18: D. Łukowiak: Przegląd Konstytucyjny 2019 nr 3, s. 101; P. Jabłońska: Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2020 nr 1, s. 346 i M. Radajewski: PiP 2020 nr 5, s. 149; A.M. Świątkowski: Niezawisłość a odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, PiZS 2020 nr 6, s. 8; A. Ziętek-Capiga: Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zawieszenie funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, PiZS 2020 nr 6, s. 43; M. Mistygacz, W. Sitek: Skutki postanowienia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 8.04.2020 r., dotyczącego niezależności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego dla postępowań dyscyplinarnych, Przegląd Sądowy 2020 nr 7-8, s. 7; A. Grabowski, B. Naleziński: Konstytucyjne prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu w państwie pozornie praworządnym, PiP 2020 nr 10, s. 25; Z. Kmiecik: Rozłączność kompetencji organów władzy w świetle orzecznictwa sądowego w przedmiocie ochrony praworządności, PiP 2020 nr 10, s. 112; M. Bernaczyk: Dostęp do list poparcia

kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa jako przykład neutralizacji aksjologicznej Konstytucji RP, Przegląd Prawa i Administracji 2020 Tom 120, s. 134; P. Kardas: Znaczenie pytań prejudycjalnych przedstawionych przez Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie w postępowaniu przed TSUE w sprawie C-55/20 dla procesu kształtowania gwarancji niezależności zawodów prawniczych na płaszczyźnie prawa europejskiego, Palestra Świętokrzyska 2020 nr 51-52, s. 2; P. Kardas: Zagrożenia dla zasady rządów prawa w świetle Raportu Komisji Europejskiej z dnia 30 września 2020 r., Palestra Świętokrzyska 2020 nr 53-54, s. 10; I. Florczak: Rozdział 5. Prawo do sądu w indywidualnych sporach pracy [w:] Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy, pod red. K.W. Barana, Warszawa 2021; A. Wyrozumska: Odwracanie kota ogonem bez żadnego trybu, czyli o orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego w sprawach, Kpt 1/20 i U 2/20 [w:] Problem praworządności w Polsce w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE (2018-2020), red. J. Barcz, A. Grzelak, R. Szyndlauer, Warszawa 2021; K. Markiewicz: Rozdział II. Niezawisłość i niezależność sądu jako gwarancja dostępu do ochrony prawnej [w:] Dostęp do ochrony prawnej w postępowaniu cywilnym, pod red. K. Flagi-Gieruszyńskiej, R. Flejszara i E. Marszałkowskiej-Krześ, Warszawa 2021; M. Wrzolek-Romańczuk: Glosa do wyroku Wielkiej Izby ETPC z dnia 1 grudnia 2020 r., Gudmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii, Iustitia 2021 nr 1, s. 40; M. Szwed: Dialog między Naczelnyim Sądem Administracyjnym a Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego 2021 nr 1-2, s. 196; S. Biernat: Czy i jak kontrolować procedurę powołania sędziów do Sądu Najwyższego?, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 3, s. 1; A. Sołtys: Pluralistyczna koncepcja relacji prawa UE i prawa krajowego wobec współczesnych wyzwań dla europejskiego porządku konstytucyjnego PiP 2021 nr 4, s. 3; A.M. Siwierska: Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziego w Polsce w świetle wyroku TSUE z 15 lipca 2021 r. Aspekty materialne i procesowe, Radca Prawny. Zeszyty Naukowe 2021 nr 4, s. 11; A.M. Świątkowski: Prawo do zaskarżenia decyzji administracyjnej Krajowej Rady Sądownictwa o odmowie powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego - opinia Rzecznika Generalnego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Palestra 2021 nr 4, s. 6; K. Grajewski, P.J. Uziębło: Podstawowe założenia projektu

ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw z 2020 r., PiP 2021 nr 6, s. 43; G. Borkowski, K. Gajda-Roszczynialska: Prawidłowość procesów nominacyjnych a prawo do sądu ustanowionego ustawą. Uwagi na tle wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 19.12.2020 r., Ástráðsson przeciwko Islandii, cz. 1, Przegląd Sądowy 2021 nr 6, s. 31 oraz cz. 2, Przegląd Sądowy 2021 nr 7-8, s. 25; K. Kowalik-Bańczyk: Skuteczna ochrona prawna w działalności Sądu Unii Europejskiej, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 8, s. 16; K. Kozub-Ciembroniewicz i D. Szumiło-Kulczycka: Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r., PiP 2021 nr 8, s. 81-100; J. Wawrzyniak: Systemowa deprecjacja praworządności (kontekst ustrojowy), PiP 2021 nr 9, s. 67; M. Radajewski: Glosa do postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 lutego 2020 r., PiP 2021 nr 9, s. 149; A.M. Świątkowski: Unijna koncepcja praworządności. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-791/19 - Skuteczna ochrona sądowa - Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, Przegląd Sądowy 2021 nr 10, s. 5; A. Kustra-Rogatka: Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 października 2021 r., K 3/21, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 11, s. 4; A. Wyrozumska: Wyroki Trybunału Konstytucyjnego w sprawach, K 3/21 oraz, K 6/21 w świetle prawa międzynarodowego, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 12, s. 38; T. Pietrzykowski: Bezstronność sędziowska. Lekcje z kryzysu, Przegląd Sądowy 2022 nr 1, s. 5; Z. Kmiecik: Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 listopada 2021 r., PiP 2022 nr 4, s. 158; B. Bieniek, A. Górnicz-Mulcahy: Ustrojowe gwarancje niezawisłości asesora sądu powszechnego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, PiP 2022 nr 6, s. 29; M.A. Nowicki: Europejski Trybunał Praw Człowieka - przegląd orzecznictwa, Palestra 2022 nr 7-8, s. 124; A. Kustra-Rogatka: Czy Unia Europejska zmieniła Konstytucję? (o dynamice znaczenia integracji europejskiej w polskim konstytucjonalizmie), PiP 2022 nr 10, s. 170-190.

III. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono wielokrotnie trafne poglądy, że w razie wystąpienia ryzyka nieprawidłowej obsady sądu lub sprzeczności składu sądu z przepisami prawa należy podjąć wszelkie środki zapobiegające, a jednym z nich jest instytucja wyłączenia sędziego. Sędzia SN Marcin Łochowski powinien więc zostać wyłączony z udziału w rozpoznaniu niniejszej sprawy, gdyż naruszenie

obowiązujących standardów może doprowadzić do odpowiedzialności odszkodowawczej państwa (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022 nr 6, poz. 22, OSP 2023 nr 2, poz. 13, z aprobowaną glosą K. Lipińskiego; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2021 r., I CSKP 524/21, LEX nr 3262183; z dnia 8 czerwca 2022 r., V KO 43/22, LEX nr 3375645; z dnia 23 czerwca 2022 r., II KO 48/22, LEX nr 3370369; z dnia 28 lipca 2022 r., V KO 69/22, LEX nr 3375652 oraz z dnia 26 października 2022 r., II CSKP 556/22, LEX nr 3425593; por. także: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 2022 r., II PUB 2/22, LEX nr 3411745; z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, LEX nr 3416465; z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22; z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22 i V KK 485/21 oraz z dnia 14 października 2022 r., V KB 6/22).

Należy mieć na względzie również wyroki Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 1 lipca 2008 r. w sprawach połączonych C-341/06 P i C-342/06 P, Chronopost SA i La Poste przeciwko UFEX i innym (ECR 2008, s. I-4777; EU:C:2008:375, pkt 46 i 48; Glosa 2008 nr 4, s. 92, z glosą K. Klafkowskiej-Waśniowskiej) oraz z dnia 26 marca 2020 r. (Wielka Izba) w sprawach połączonych C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, Erik Simpson przeciwko Radzie Unii Europejskiej oraz HG przeciwko Komisji Europejskiej (EU:C:2020:232, pkt 57), według których gwarancje dostępu do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, a w szczególności gwarancje określające pojęcie, jak również skład tego sądu, stanowią podstawę prawa do rzetelnego procesu sądowego; prawo to oznacza, że każdy sąd jest zobowiązany zbadać, czy ze względu na swój skład stanowi on taki właśnie sąd, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość; badanie to jest nieodzowne w kontekście zaufania, które sądy społeczeństwa demokratycznego muszą wzbudzać u jednostki; w tym sensie taka kontrola stanowi istotny wymóg formalny, którego należy bezwzględnie dochować i którego spełnienie należy sprawdzić z urzędu.

W tym zakresie patrz też: M. Górski: Prawo do skutecznego środka prawnego w art. 47 Karty Praw Podstawowych UE - znaczenie i deficyty, Europejski Przegląd Sądowy 2016 nr 8, poz. 37; K. Gajda-Roszczyńska: Test sześciu warunków unijnego standardu pojęcia "sądu" a polski wymiar sprawiedliwości -

rozważania na kanwie wyroku TSUE z 27.2.2018 r. w sprawie Associação Sindical dos Juízes Portugueses, Iusticia 2018 nr 2, s. 61; M.J. Zieliński: Wpływ wad procesu nominacyjnego sędziów na ocenę zachowania standardu prawa do sądu, komentarz do wyroku ETPC z dnia 12 marca 2019 r., skarga nr 26374/18, Gudmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii [w:] Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz Orzeczniczy za rok 2019, pod red. J. Kosonogi, Warszawa 2019, s. 93; R. Spano: Zasada rządów prawa jako gwiazda przewodnia w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka - trybunał strasburski a niezawisłość sądownictwa, Europejski Przegląd Sądowy 2021 nr 5, s. 4; J. Roszkiewicz: Indywidualny test niezawisłości sędziego powołanego z naruszeniem prawa - uwagi na tle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego, Przegląd Sądowy 2022 nr 11-12, s. 75; M. Skwarcow: Status prawny Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego oraz test bezstronności sędziego - uwagi do ustawy z 9.06.2022 r., Przegląd Sądowy 2023 nr 1, s. 66-87; M. Radajewski: Badanie wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego na podstawach określonych w ustawie z 9.06.2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw: Przegląd Sądowy 2023 nr 1, s. 105-119.

IV. Sąd Najwyższy, rozpoznając niniejszy wniosek, nie poddaje ocenie umocowania sądów i trybunałów oraz innych konstytucyjnych organów państwowych, nie ocenia również zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości (art. 29 § 2 i 3 ustawy o SN), uważa natomiast, że co do sędziego Marcina Łochowskiego zostały spełnione przesłanki określone w art. 29 § 5 ustawy o SN (interpretowanym w zgodzie z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w związku z art. 91 ust. 2 Konstytucji RP oraz z art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE i art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) ponieważ:

1) przedstawione "okoliczności towarzyszące powołaniu" sędziego oznaczają, że w ustrojowej procedurze powołania doszło do rażącego naruszenia prawa polegającego na "umyślnym i intencjonalnym" zignorowaniu przez KRS

wstrzymania wykonania uchwały z dnia 28 sierpnia 2018 r. nr 331/18, orzeczonego postanowieniem z dnia 27 września 2018 r., II GW 28/18, w trybie udzielenia przez NSA ochrony tymczasowej a przez to do uniemożliwienia przeprowadzenia przez NSA kontroli zgodności z prawem tej uchwały;

2) "okoliczności postępowania sędziego po powołaniu" polegają na braku negatywnej oceny (biernej akceptacji) prawidłowości procedury powołania, mimo przedstawionej wyżej judykatury i poglądów doktryny;

3) "wpływ bezstronności i niezawisłości sędziego na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy", jest niezbędny w każdej sprawie rozstrzyganej przez sąd (co dotyczy oczywiście sprawy o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego bez zgody uczestniczki, dotyczącej konstytucyjnie chronionych praw wolności i nietykalności człowieka), a więc konieczne jest, aby zawsze orzekał niezawisły i bezstronny sędzia (uzasadnienie powołanego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22).

Biorąc powyższe pod uwagę na podstawie art. 29 § 18 zdanie pierwsze ustawy o SN należało orzec jak na wstępie.

M. Laskowski

J. Iwulski

M. Romańska

K. Klugiewicz

W. Kozielowicz
zdanie odrębne

[SOP]

[ał]